

Wat moet je als ambtenaar Openbare Orde en Veiligheid weten over de aanpak van mensenhandel?

Kan mensenhandel ook in mijn gemeente voorkomen?

Ja, die kans bestaat. Volgens een schatting van de nationaal rapporteur mensenhandel worden er in Nederland jaarlijks tussen de **5000 en 7500 mensen slachtoffer**. Overal waar geld verdiend wordt, kunnen mensen uitgebuit worden.

Wat is mensenhandel?

Mensenhandel is het werven, vervoeren of huisvesten met het gebruik van dwang, geweld, misleiding of misbruik makende van een kwetsbare positie met het doel om iemand uit te buiten.

Slachtoffers van mensenhandel of **moderne slavernij** krijgen veel te weinig of niets betaald. Ze werken hier in Nederland onder (zeer) slechte omstandigheden, bijvoorbeeld in restaurants, de land- en tuinbouw en de schoonmaakbranche. Ook kan er sprake zijn van seksuele uitbuiting of criminele uitbuiting (bijvoorbeeld gedwongen drugs dealen). **Slachtoffers zijn vaak volledig in de greep van hun uitbuiters**; ze worden bijvoorbeeld mishandeld, krijgen hun paspoort niet terug als ze daar om vragen of vrezen voor de veiligheid van hun familie. Mensenhandel is een ernstig delict en een mensenrechtenschending.

Wat kan de gemeente daaraan doen? En wanneer doe ik het als gemeente dan goed genoeg?

Mensenhandel speelt zich af in het verborgene. Slachtoffers zijn meestal bang of te afhankelijk van hun uitbuiters om hun verhaal te doen en weten de weg naar autoriteiten moeilijk te vinden. Daarom is het belangrijk dat signalen van mensenhandel goed worden herkend en opgevolgd.

Het helpt wanneer een gemeente een aandachtsfunctionaris mensenhandel heeft die optreedt als expert en een spin in het web is bij de aanpak. Bestuurlijke middelen kunnen een belangrijk deel uitmaken van die aanpak. In het Basisniveau Bestuurlijke Aanpak van het ministerie van Justitie en Veiligheid, staat beschreven wat in gemeenten minimaal nodig is om mensenhandel aan te pakken.

Een gemeente voldoet aan het basisniveau bestuurlijke aanpak van mensenhandel indien de gemeente:

1. Werkt aan actieve signalering van mensenhandel.
2. Een functionaris heeft die optreedt als contactpersoon binnen de gemeente, bekend is met de bestuurlijke mogelijkheden om op te treden tegen mensenhandel en bekend is met de instanties waar slachtoffers mensenhandel terecht kunnen.
3. Gemeentelijk beleid en lokale regelgeving heeft die de aanpak van mensenhandel ondersteunt. Beleid gericht op prostitutie, met daarbij aandacht voor voorlichting en hulpverlening aan prostituees en de aanpak van seksuele uitbuiting, is hier een onderdeel van <https://hetccv.nl/onderwerpen/mensenhandel/documenten/basisniveau-bestuurlijke-aanpak-van-mensenhandel/>

Wie kunnen signalen tegenkomen?

Iedereen die mogelijke slachtoffers of daders ziet, kan signalen herkennen. Mits je weet waar je op moet letten. Dit kunnen burgers zijn, maar vooral ook ambtenaren met burgercontact. Denk bijvoorbeeld aan baliemedewerkers die arbeidsmigranten inschrijven of handhavers die achter de voordeur van bedrijfspanden komen. Als gemeente kun je je ambtenaren hierop toerusten door middel van signaleringstrainingen (waaronder een e-learning). Er zijn al meerdere mensenhandelcasussen aan het licht gekomen door alerte ambtenaren. Een goede meldroute is hierbij essentieel. Ons advies is om te melden bij de aandachtfunctionaris.

Zorg voor slachtoffers

Slachtoffers van mensenhandel moeten kunnen rekenen op goede hulp en opvang in een veilige omgeving.

Er zijn verschillende soorten opvangvoorzieningen. Uitgangspunt is maatwerk voor het slachtoffer. Voor gedetailleerde informatie over de soorten opvang of waar een specifiek slachtoffer het best kan worden ondergebracht, kunt u contact opnemen met de zorgcoördinator in uw regio (zie www.wegwijzermensenhandel.nl voor een overzicht per regio), of met CoMensha. Zij beschikken over het beste overzicht van het (regionale) opvangaanbod en de specifieke voorzieningen voor specifieke categorieën slachtoffers.

Waar kan ik terecht voor informatie of advies?

Slachtoffers

De website www.wegwijzermensenhandel.nl helpt professionals de juiste ondersteuning voor slachtoffers van mensenhandel te vinden. Op deze site vindt u informatie over de verschillende fases en stappen in de ondersteuning van slachtoffers van mensenhandel, de rechten en regelingen die daarbij gelden en over de organisaties die daarbij verder kunnen helpen.

Aanpak van mensenhandel

Op verzoek van het ministerie van Justitie en Veiligheid ondersteunt en assisteert CoMensha samen met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) gemeenten in het organiseren van de aanpak mensenhandel.

Voor meer informatie of ondersteuning rond dit onderwerp kunt u contact opnemen met Marcus de Koning-Man of Helen de Jong via voorgemeenten@comensha.nl. Vanuit de VNG is Barbara Schmeits betrokken. Zij is bereikbaar via barbara.schmeits@vng.nl of via mensenhandel@vng.nl.

Signaleringstrainingen

Op www.comensha.nl/mensenhandel-academy/ vindt u een ruim aanbod aan trainingen en voorlichtingsmateriaal.

Bruikbare e-learnings zijn te vinden op:

<https://hetccv.nl/onderwerpen/mensenhandel/e-learnings-signalering-mensenhandel/gemeente/>

De FairWork Academie <https://www.fairwork.nu/fairwork-academie/> verzorgt actieve en speelse eendaagse signaleringstrainingen voor alle ambtenaren met burgercontact, zoals baliemedewerkers, toezichthouders en sociale wijkteams. De trainingen staan dicht bij de praktijk, na de training kunnen deelnemers hun signalerende vaardigheden direct de volgende dag toepassen in hun dagelijks werk.

Naast het aanbod voor uitvoerders, biedt de FairWork Academie ook workshops voor aandachtfunctionarissen 'Hoe verhoog je de meldingsbereidheid' en train-de-trainer pakketten voor aandachtfunctionarissen die zelf bewustwording willen creëren in hun gemeente.

